

vedno tako lahko dobro proda in katera se bode v bodočnosti še veliko lože in boljše prodajala, ker se je vsled dotične postave prihodnje leto ne bode več smelo iz Ruskega in iz podonavskih knježevin v Avstrijo vpelevati, ima v kmetijski obrtniji največo zaslombo.

Kjer je kmetijska obrtnija udomačena, je tudi splošno kmetijstvo in ne le živinoreja na visoki stopinji razvitka, kajti ravno kmetijska obrtnija kaj mogočno na splošni kmetijski napredek upliva. Kjer je kmetijska obrtnija udomačena, udomačeno je tudi — po fabrikah ravno — trgovstvo, promet, in kjer je pa ta, tam je tudi denar, blagostanje!

Kako lep denar da kmetovalec lahko za svoje kmetijski obrtniji namenjene surove pridelke dobiva, pokaže naj sledeči, za 1 se sladkorno peso obsajeni hektar zemlje proračunani preudarek. Vse številke povzete so iz praktičnega življenja, pri srednje ugodnih podnebnih in zemeljskih razmerah in 10 urah dela na dan.

I. Stroški:

oranje, globoko, jesensko 2-6 dni po	2 gold. 30 kr.	5 gold. 98 kr.
oranje, globoko, na spomlad 2 dneva po 2 gold. 30 kr.	4 „ 60 „	
povlačenje 1/2 dneva po 2 gld. 30 kr.	1 „ 15 „	
priprava zemljišča stane toraj skupaj setev pese z rokami . . . 14-3 dni	11 gold. 73 kr.	
zredčanje pese 20 „		
prvo okopavanje pese 20 „		
drugo „ „ 12-5 „		
tretje „ „ 8.33 „		
izkopanje in očiščenje pese 20 „		
skupaj obdelovanja 100-13 dni po 60 kr.	60 gold. 8 kr.	
skupaj vse obdelovanje	71 gold. 81 kr.	
K temu pride še stroškov za:		
20 kilogr. pesnega semena po 60 kr.	12 „ — „	
davki (brez doklad)	8 „ — „	
50 voz gnoja po 2 gold.	100 „ — „	
toraj vsi stroški skupaj znašajo	191 gold. 81 kr.	

II. Dohodki:

250 metr. cent. pese po 1 gld. 29 kr.	322 gold. 50 kr.
45 „ „ perja po 41 kr.	18 „ 45 „
skupaj	340 gold. 95 kr.

Dohodki 340 gold. 95 kr., — stroški 191 gold. 81 kr., po takem ostane čistega 159 gold. 14 kr. od hektara.

K dohodkom prišteti bi se mogle še preše, katere kmetovalec za majhne krajcarje iz tovarne nazaj dobí.

Kakor za sladkorno peso sestaviti bi mogel tudi za vse druge kmetijske obrtniške pridelke enake predarke, al to opustim, in sicer za to, ker pripoznam za našo Pivko ravno sladkorijo za najugodnejšo kmetijsko obrtnijo. (Dal. prih.)

Živinoreja v Trnovsko-Uremski dolini.

(Konec.)

Vse povedano velja pa ravno tako, kot za Trnovsko-Uremsko dolino, tudi za mokrotne kraje na Pivki in v Vipavski dolini, kar naj bi se komisijonalno natančneje preiskalo in pregledalo!

Na „mlakah“ po povedanem načinu osušenih in zboljšanih, katere sedaj se svojimi produkti še vsakovrstnih stroškov vselej ne izplačajo, bi se potem na tisoče kvintalov sladke mrve in otave pridelovalo, kar bi se pa ne smelo več v Trst in Reko dobri kup prodajati, nego več in bolj vrste živine domá gojiti, katera

bila bi pravi živi kapital sedaj nad vse obožanega prebivalstva Trnovsko-Uremske doline, Pivke in Vipave.

Po pomnožitvi živine in vpeljavi njenih vrst boljše sorte — dobro oskrbovane, podvojil in še večkrat pomnožil bi se tudi njeni vsestranski vžitek. Redilo bi se poleg krav, s katerimi se sedaj vsa vozarska opravila izvajajo, tudi lože po nekoliko vprežnih volov za vožnjo. Od krave, katera se slabo in pičlo krmi, a poleg tega še vsak dan več ali manj v jarem vprega, ne more se po nobeni ceni še drugega dobrega in zdatnega dohodka gledé vžitka zahtevati.

Kjer je obilo krme, tudi ni potreba poletni čas dan za dnevom goveje živine v vročini na pašnikih pariti in jo sitnim muham v mučenje prepuščati, ter tako veliko gnoja po potih brezkoristno raztrositi, ker se živini lahko doma polaga.

Potem naj bi se v tej dolini, kakor sploh v vsem Postojnskem okraji, slaba navada, mlada teleta in jagnjeta prec od vimena prodajati, za enkrat in za vselej odpravila — izvzeto edino je, kar ni za rejo sposobnega. Mlado drevje naj spodriva staro, onemoglo, a mlada živina pa tudi opešano starino! To je pravi naravni zakon, ne pa narobe, kar bi moral vsak živinorejec vedno pred očmi imeti.

Žalostno in tužno res je gledati, kako ljudje v tej dolini (ne manj na Pivki in v Vipavki dolini) skoraj brez vse izjeme mlada teleta in jagnjeta leto za letom sproti dotičnim „mesarjem-teletarjem“ prodajajo, kateri jih na stotine v Trst in Reko (iz Pivke in Vipave navadno v Trst) na prodaj vozijo! Res, da glavni povod temu je tukajšnje splošno nezasišano uboštvo in revščina, kar se pa s tem ne odpravlja, temveč se le še čedalje bolje množi. Mlado se sproti prodá, staro opeša, postane nerodovitno, se malo opita, kakemu mesarju dobri kup proda, ker nima prave veljave, a drugo krepko se pa več kupiti ne more, ker denarja ni; in tako prizadeti kmet je potem kot tak navadno za vselej moralno in fizično popolnoma umorjen, kateri se nikdar več na „zeleno travo“ pospeti ne more, temveč pride slednjič še ob zemljišče, lastni dom in lastno ognjišče.

Zakaj vse je pa potem tak revež pripraven, mi tukaj ni treba praviti! — Zasluži vse pomilovanje in usmiljenje!

Toraj gospodje občinski predstojniki in drugi ljudoljubi Trnovsko-Uremske doline, Pivke in Vipave, premislite vso to reč in stvar dobro in vsestransko, ganite se tudi v tem obziru za zboljšanje gmotnega stanja vsega prebivalstva, ter se v dosego blagega namena poslužujte vseh postavno dopuščenih sredstev! Budite, kakor tudi vi gospodje sokolegi, ljudstvo pri vsaki priliki na dejansko delo, ter mu pokažite pravo pot do vira srečnejše prihodnosti in zboljšanja tužnega sedanjega bédnega položaja!

Zboljšanje in povzdiga sadjereje, vpeljava krajem primerne domače obrtnije in pomnožitev živinoreje je trojica, katera edina je možna Trnovsko-Uremsko-Vipavske doline in Pivke prebivalcem boljše, milejšo in srečnejšo prihodnost priboriti in zagotoviti.

Bog daj, da bi to moje besedovanje ne ostalo le glas vpijočega v puščavi!

M. Rant, národní učitelj.

Čebelarjem našim

naznanjam, da imam tudi letos še več centov prav lepega pitanca na prodaj, in sicer nekaj od lanskega in predlanskega leta, nekaj pa tudi še od leta 1878. Moj méd je popolnem čist in brez vsake nesnage, ker ni iz-

prešan, ampak z mašino (medmetalnico) izmetan, toraj ga sme vsak čebelar brez vse skrbi svojim čebelam klasti. Da je tudi za jésti ali za kaka jedila posladiti izvrsten, se samo po sebi razume.

Prodajam ga po 30 krajc. stari funt, in sicer tako, da ga na svoje stroške na kolodvor v Lesce postavim. Méd pošiljam v škafih in sicer vsakemu toliko, kolikor ga zahteva, samo manj kakor vsaj po 10 funtov skupaj ga pošiljati ne morem. Prazne škafe s pokrovom vred računam po 50 soldov, in tudi zamorem méd le pod to pogojo pošiljati, da se mi denar naprej pošlje ali pa po poštnem povzetji poplača.

Luka Porenta,
župnik in čebelar v Srednji vasi v Bohinji.

Gospodarske izkušnje.

Kako mah odpraviti s sadnih dreves.

Sadno drevje se mahú najbolje očisti, če se iz navadnega pepela precej močen lug skuha, na 10 litrov tega luga $\frac{1}{4}$ kilo karbolove kisline pridene in to še enkrat dobro prekuha, ta lug naj se potem še gorak z navadno metlo namaže na debla z mahom obraščena. V malo dneh odpade — kakor poroča „Der Obstgarten“ — popolnem ves mah in se nič več ne prikaže. Ni se treba bati, da bi ta lug drevesu škodoval, marveč še celó mrčes v tako umita debla ne poklada svoje zalege.

Kako obvarovati vsejana semena tičev.

Semena graha, sadnih pešek, ohrovta itd. zobljejo, kakor znano, tiči kaj radi. Po skušnjah necega praktičnega vrtnarja se ubranijo nadležni tiči najbolj s tem, da se na dotične gredice mrtva mačka na dobro vidljivem kraju obesi. Če se vsaj vsak drug dan na kako mesto to strašilo postavi, se more ves vrt obvarovati sitnih tičev. Ako je to res, bilo bi dobro tudi poskusiti zoper drzne vrabce v sadnih vrtih in vinogradih.

Gospodarske novice.

* *Dva nova, žitu grozno škodljiva mrčesa* sta se lani prikazala na Ruskem, kjer sta rži in ječmena na polji čez polovico poškodovala. Zdaj je gotovo, da tudi ta dva mrčesa sta, kakor trtna uš, se na Rusko zatrosila iz Amerike. Enemu je ime „Eurytoma pordei“ (Knotenwurm, kolenčast črv), drugemu pa „Cecidomya cerealis“ (Getreideschänder, žitna skrunivka); oba napadata žitne bilke. Bog daj, da se ta nadloga ne zatrosi dalje po svetu in tudi v naše dežele ne!

* *Razstava pitane živine*, ki je na Dunaji bila 8., 9. in 10. dne t. m., se je dobro obnesla. Bilo je na ogled razstavljenih 460 goved, 261 ovac, 93 prešičev in nekoliko perutnjine. Goveje živine največ so prignali iz Ogerskega in Českega, po dvoje goved iz Štajarskega, Tirolskega in Hrvatskega, iz Kranjskega nobene. Najbolje pitana goveda so razpostavili grajščine in sladkorne fabrike. Da so nekateri voli bili jako debeli in težki, kaže to, da 4 vole je živinski trgovec C. Schmidt na Dunaji kupil za 1500 gold.

Slovansko slovstvo.

* „*Zgodovina slovenskega slovstva*“, spisal in založil Julij pl. Kleinmayr v Kopru; natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu, 1881.

se imenuje šoli in domu ter sploh zavedajočim se Slovincem namenjena knjiga, koja se je ravnokar do-

natisnila. Obseg na 226 stranéh je: I. O jeziku in delitvi po narečjih, II. razdelitev slovstvene zgodovine, III. temelj slovanski vedi, IV. o azbuki, V. staroslovenščina, VI. slovstvo slovensko, in sicer A. Staroslovensko slovstvo: 1. Brizinski spominki, 2. glagoliško slovstvo, 3. cirilsko slovstvo, 4. slovenščina pred Trubarjem. B. Novoslovensko slovstvo, od str. 45. do 226. — Knjiga se dobí pod naslovom: Julij pl. Kleinmayr, c. kr. profesor, Capodistria proti poštni nakaznici (Postanweisung) franko à 1 gold. 20 krajc. — Ako kdo več iztisov naroči (vsaj deset), se zniža cena, posebno gg. učiteljem, dijakom srednjih šol in učiteljskim pripravnikom po 1 gold. Naroči se lahko tudi (z zneskom vred) pri tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovcu. Na naročbo dela, ki je zahtevalo mnogo truda in veliko stroškov, uljudno vabi spisovatelj.

Zgodovinske stvari.

Rimska stolica zaščitnica blagovestnikov slovanskih v boji z nemškimi škofi.

Spisal Ivan Lavrenčič.

(Konec.)

VI.

Drugič dolžé nasprotniki Metoda, da opravlja službo božjo še vedno v surovem jeziku slovanskem, in sicer zato, da prikrije tem lajše Nemcem svoje zmote. Da ne zakriva nikakoršnih zmot, je uže pokazal s tem, da se popolnoma strinja s pravo vero rimske cerkve. Da pa opravlja službo božjo v jeziku slovanskem, je istina, akoravno mu jo je prepovedal papež l. 874. in naposled l. 879. Nikakor pa ni hotel kljubovati s tem stolici rimski; Metod! ki je bil udan z dušo in telom namestniku Kristovemu; marveč opravljal je službo božjo v jeziku slovanskem, ker je vedel, da pospešuje to najbolj sveto delovanje; in drugič, ker mu je to dovolil papež Hadrijan II. Zato je želel uže davno pri prvi priložnosti Janezu VIII. stvar razjasniti in mu dokazati, kolike važnosti je jezik slovenski za pokristijanjenje Slovencev. In ta želja spolni se mu sedaj, ko sedi na zatožni klopi pred zborom rimskim. Neustrašeno graja pred škofi in papežem obrekovanje nemških biskopov gledé jezika slovenskega, katerega so prištevali jezikom barbarskim, surovim in nespretnim. Dokaže jim, da vir onega obrekovanja je le nevednost, strast in sovraštvo, kajti vsak, ki pozna jezik slovenski, priznati mora, da on je v vsakem obziru krasen, obilen in darovit; da! primerjati se sme in zamore z vsakim svetovnim jezikom. V to svrhu pokaže jim prestavo svetega pisma in družih liturgičnih knjig na jezik slovenski. Če je pa olikan, vreden je, da se vpelje v službo božjo; a ne samo vreden, marveč tudi potreben za razširjanje krščanstva in za ohranitev edinosti z rimsko cerkvijo. Opozori jih na razkolništvo grške cerkve, ki želi posebno Slovence odtrgati rimski stolici. Slovence, katere veže edino še slovanska liturgija z Rimom, če jim tedaj vzamete (pravi Metod) službo božjo v domačem jeziku, vzeli jim bodete tudi vero pravo in pahnili jih v prepad večnega pogubljenja.

Zbrani dostojanstveniki se strinjajo z Metodom in papež dovoli brez odloga liturgijo slovansko, kar jasno potrjuje pismo njegovo na kneza Svatopluka. Janez VIII. piše namreč v dotičnem pismu (meseca junija l. 880.): „Kar se pa tiče konečno slovanskih pismenk,